

PSI-CO

Innovatie in de publieke sector door samenwerking

DUUR
15/12/2015 - 15/03/2020

BUDGET
881.125 €

PROJECT BESCHRIJVING

Innovatie in de publieke sector (PSI) is een onderwerp dat in veel OESO landen hoog op de agenda staat. Zeer complexe maatschappelijke vraagstukken en een hoge druk op de overheidsfinanciën maken dat overheden wereldwijd zich genoodzaakt zien om buiten de gebaande paden te treden en op zoek te gaan naar innovatieve oplossingen. De academische literatuur rondom innovatie in de publieke sector wijst naar 'samenwerking' – binnen en tussen publieke organisaties en met maatschappelijke actoren (co-productie) – als belangrijkste verklarende factor voor de innovatiecapaciteit van publieke organisaties.

Alhoewel men zich bewust is van het belang van samenwerking, is er **onvoldoende kennis** over hoe dergelijke governance arrangementen gericht op samenwerking kunnen leiden tot betekenisvolle beleids- en dienstverleningsinnovaties, en hoe verschillende vormen van samenwerking en coördinatie op elkaar inwerken en elkaar kunnen versterken. Daarnaast is het onduidelijk aan welke voorwaarden voldaan moet worden in publieke organisaties (op organisatieniveau en op individueel niveau) om samenwerking te stimuleren. Er is bijvoorbeeld weinig bekend over de mate waarin en de manier waarop nieuwe HRM praktijken zoals 'Het Nieuwe Werken' samenwerking voor innovatie faciliteren, stimuleren en/of belemmeren.

Dit onderzoeksproject omvat een 'multi-method study' over **innovatie door samenwerking binnen en tussen overheden en met private actoren (zoals burgers)**.

De **centrale onderzoeksvraag** in dit project is: 'hoe en onder welke voorwaarden stimuleren governance arrangementen gericht op samenwerking de initiatie, 'adoptie en diffusie' van beleids- en dienstverleningsinnovaties binnen overheden?'

Om deze onderzoeksvraag te beantwoorden analyseert de ploeg niet alleen de innovatiecapaciteit van publieke organisaties, maar ook de interne dynamieken in dergelijke governance arrangementen. Om de voorwaarden voor innovatie door samenwerking te identificeren bestudeert de ploeg bovendien de aansturing ('meta-governance') van dergelijke samenwerkingsverbanden, en de karakteristieken van individuele ambtenaren en de betreffende publieke organisaties actief in zo'n samenwerkingsverbanden. Hierbij wordt specifieke aandacht besteed aan of en hoe nieuwe organisatievormen en HRM praktijken, zoals Het Nieuwe Werken, de innovatiecapaciteit kunnen stimuleren. Tenslotte wordt de zogenoemde overheidsbrede 'innovatie architectuur' bestudeerd.

Het onderzoeksdesign bestaat uit: (1) een meervoudige case studie, (2) een validatiefase (methoden: Delphi en een internationale vergelijking), (3) een ontwerpfase met twee test cases (gebruikmakend van de 'Living Lab' methodologie), (4) een gap-analysis fase waarin gebruik gemaakt wordt van een kwantitatieve vragenlijst voor de federale overheid, en (5) dit alles wordt gedaan in een internationaal vergelijkend perspectief. Het onderzoek zal verder vorm gegeven worden in samenwerking met de federale overheid, beleidsmedewerkers en andere stakeholders betrokken in de verschillende fasen van het onderzoek

Het PSI-CO project is een interdisciplinaire onderzoeksproject, dat vier universiteiten met elkaar verbindt uit de twee gemeenschappen:

- a) De onderzoeksgroep 'Public Administration & Management' -UAntwerpen met expertise over samenwerking en meta-governance
- b) KU Leuven-Instituut voor de Overheid met expertise over coproductie en HRM,
- c) AURAP-Université Catholique de Louvain-La-Neuve met expertise over leren onder ambtenaren en
- d) SPIRAL-Université de Liège met expertise over participatief onderzoek).

Er werkt ook een internationale partner mee, met name de Erasmus Universiteit Rotterdam, voor de internationale validatie.

PSI-CO

De academische bijdrage van het onderzoeksproject reflecteert zich in de nieuwe methodieken die worden gebruikt om innovatie door samenwerking te bestuderen en de inzichten die daaruit voortvloeien. De academische resultaten worden verspreid via internationale artikelen te publiceren in hoog aangeschreven tijdschriften, door het schrijven van boekhoofdstukken en het presenteren van onderzoeksresultaten op relevante academische conferenties en symposia op het internationale niveau.

Ook zal het project met aanbevelingen en richtlijnen komen voor beleid en praktijk, inzake de volgende aspecten:

- a) Hoe kan de innovatieve capaciteit van samenwerking versterkt worden en hoe kan dit leiden tot beleids- en dienstverleningsinnovatie?
- b) Hoe moeten collaboratieve arrangementen georganiseerd worden om transversale coördinatie met andere publieke actoren en overheden alsook coproductie met burgers, gebruikers en belangengroepen te bewerkstelligen?
- c) welke metagovernance-stijlen, organisatiestructuren, vormen van leiderschap alsmede
- d) welke vaardigheden, attitudes, prikkels en instrumenten op ambenaarsniveau nodig zijn om innovatie door samenwerking te stimuleren
- e) En wat dit betekent voor nieuwe manieren van werken en de noodzakelijke innovatie-architectuur.

Beleidsmakers, ambtenaren en stakeholders worden in het onderzoeksproject betrokken via een begeleidingscomité en door hen uit te nodigen voor terugkoppelingssessie, workshops en twee conferenties.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Koen Verhoest & Wouter Van Dooren

Universiteit Antwerpen (UAntwerpen)
Onderzoeksgroep 'Public Administration & Management/
Management & Bestuur'
(Departement Politieke Wetenschappen)
koen.verhoest@uantwerpen.be

Partners

Trui Steen & Annie Hondeghem

Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven)
Instituut voor de Overheid
trui.steen@soc.kuleuven.be

David Aubin & Stéphane Moyson

Université Catholique de Louvain-La-Neuve (UCL)
Centre Montesquieu d'étude de l'action publique AURAP
david.aubin@uclouvain.be

Catherine Fallon

Université de Liège (ULg)
SPIRAL
catherine.fallon@ulg.ac.be

Victor Bekkers & Lars Tummers

Erasmus Universiteit Rotterdam
catherine. Bekkers@fsw.eur.nl